

Turinys

ĮVADAS

- Lemtingo mūšio samprata ir jo tyrimo metodai | 9
- Tyrimo objektas ir chronologinės ribos | 17
- Pabaisko mūšio vertinimo problemos | 23
- Šaltiniai | 29
- Istoriografijos padėtis ir naujo tyrimo aktualumas | 35
- Tikslas ir uždaviniai | 44

KELIAS Į PABAISKO MŪŠĮ

- „Karūnos audra“ ir Jogailos planas | 47
- Švitrigailos paskelbimas didžiuoju kunigaikščiu | 61
- Jogailos laisvės apribojimas | 69
- Lucko karas | 78
- Ašmenos perversmas | 99
- Švitrigailos Rusia prieš Žygimanto Lietuvą | 109
- 1434 metų lūžis karo eigoje ir Lietuvos valstybingumo raidoje | 120

PABAISKO MŪŠIO DALYVIAI, VIETA IR EIGA

- Kariuomenių sudėtis ir skaičiai | 130
- Mūšio laukas rašytinių šaltinių duomenimis | 143
- Kariuomenių išsidėstymas ir mūšio eiga | 156

PABAISKO MŪŠIO PASEKMĖS

- Žygimanto kariuomenės puolimas po mūšio | 166
- Taika su Vokiečių ordinu ir pasienio konfliktai su Livonija | 173
- Vidaus karo pabaiga ir Jogailos plano likimas | 182

IŠVADOS | 193

Iliustracijų sąrašas | 197

Bibliografijos sąrašas | 203

Šaltiniai | 203

Literatūra | 208

ŠALTINIAI APIE PABAISKO MŪŠĮ

Laiškai | 216

1. 1435 m. spalio 10 d., Kirchholmas (Salaspilis).
Narvos fogto Johano Koningo pranešimas Vokiečių ordino didžiajam magistrui | 216
2. 1435 m. rugsėjis. Lenkų dvasininko (Mikalojaus Lasockio?) pranešimas
prancūzų dvasininkui | 222
3. 1435 m. rugsėjo 24 d., Vitebskas. Švitrigailos laiškas Vokiečių ordino
didžiajam magistrui Pauliui fon Rusdorfiui | 235
4. 1436 m. rugpjūčio 24 d. Livonijos kryžiuočio Alfo pranešimas
Julicho ir Bergo hercogui [Adolfui] | 237

Vokiškoji tradicija | 239

5. Iš Hermano Kornerio „Naujosios kronikos“ (*Die Chronica novella*,
E redakcija, 1438 m.) | 239
6. Iš „Mažosios magistrų kronikos“ (*Kleine Meisterchronik*, XV a. pab.) | 241
7. Iš Alberto Kranco „Vandalijos“ (*Wandalia*, 1501 / 1517 m.) | 245
8. Iš Tomo Hornerio „Livonijos istorijos“ (*Livoniae historia*, 1551 m.) | 248
9. Iš Motiejaus Strubičiaus „Trumpo ir tikslaus Livonijos kunigaikštystės
istorinio-geografinio aprašymo“ (1577 m.) | 249
10. Iš Baltazaro Rusovo „Livonijos provincijos kronikos“
(*Chronica der Provintz Lyfflandt*, 1578 / 1584 m.) | 250
11. Iš Johano Renerio „Livonijos istorijų“
(*Livländische Historien*, 1580 / 1583 m.) | 250
12. Iš Dionisijaus Fabricijaus „Livonijos istorijos“
(*Livonicae historiae compendiosa series*, 1610 m.) | 251
13. Iš Tomo Hiarno „Estijos, Livonijos ir Latvijos istorijos“
(*Ehst-, Lyf- und Lettlaendische Geschichte*, XVII a. 8 deš.) | 252

Lietuviškoji tradicija | 254

14. Iš Trumpojo Lietuvos metraščių sąvado (apie 1446 m.) | 254
15. Iš Viduriniojo Lietuvos metraščių sąvado (*Кроники Великаго Княжества
Литовского и Жомоитского*, XV a. vid. / XVI a. 2 deš.) | 262
16. Iš Plačiojo Lietuvos metraščių sąvado (*Kronika Litewska*, XVI a. 3 deš.) | 269
17. Iš Motiejaus Strykovskio „Kronikos“ (*Kronika Polska Litewska, Zmodzka,
y wszystkiey Rusi*, 1582 m.) | 274

18. Iš Alberto Vijūko-Kojalavičiaus „Lietuvos istorijos“
(*Historiae Litvanae Pars altera*, 1669 m.) | **279**

Rusiškoji tradicija | **283**

19. Iš Pskovo I metraščio (1469 m.) | **283**

20. Iš Pskovo II metraščio (1486 m.) | **284**

21. Iš Pskovo III metraščio (1567 m.) | **285**

Lenkiškoji tradicija | **287**

22. Iš Jono Długošo „Šlovingosios Lenkijos karalystės analų arba kronikų“
(*Annales seu cronicae incliti Regni Poloniae*, 1480 m.) | **287**

23. Iš Motiejaus Miechovitos „Lenkų kronikos“
(*Chronica Polonorum*, 1519 / 1521 m.) | **295**

24. Iš Martyno Bielskio „Viso pasaulio kronikos“
(*Kronika wszystkiego świata*, 1551 m.) | **296**

25. Iš Martyno Kromerio „Apie lenkų kilmę ir darbus 30 knygų“
(*De origine et rebus gestis Polonorum libri XXX*, 1555 m.) | **297**

26. Iš Joachimo Bielskio „Lenkų kronikos“ (*Kronika Polska*, 1597 m.) | **299**

THE BATTLE OF PABAISKAS: SOURCES AND INTERPRETATIONS

Summary

Introduction | **302**

The Way to the Battle of Pabaiskas | **309**

The Battle of Pabaiskas: Participants, Location, and Course | **314**

Ramifications of the Battle of Pabaiskas | **319**

Conclusions | **323**

Rodyklė | **327**